

MOZES

een machtig man in woorden en werken?

• door Kees Fieggen

SOMS FRONS JE WELLICHT DE WENKBRAUWEN ALS JE BEPAALDE UITSPRAKEN IN HET NT OVER BEPAALDE PERSONEN UIT HET OT LEEST. JE HEBT EEN ANDERE INDRUK OVERGEHOUDEN AAN DE VERHALEN UIT HET OT EN KUNT DIE UITSPRAAK DAN NIET ZO GOED PLAATSEN. TOT JE ER ECHT INDUIKT EN BETER GAAT LEZEN - EN WELLICHT ONTDEK JE DAT JE EERSTE INDRUK OOK IS GEVORMD DOOR PREKEN EN ZONDAGSSCHOOLVERHALEN.

DENK AAN MOZES: WAS DAT NIET DE MAN DIE 'ZWAAR VAN MOND EN ZWAAR VAN TONG' WAS? GOD GAF HEM TOCH AÄRON OM ZIJN MOND TE ZIJN? HOE KAN STEFANUS DAN ZEGGEN DAT MOZES 'MAGHTIG WAS IN WOORDEN EN WERKEN'? HET LIJKT ZELFS EVEN OF HIJ HET HEEFT OVER ZIJN BEGINTIJD, OF MOZES AAN HET HOF VAN FARAO AL ZO WAS (HAND.7:22)! EN DAN DIE UITSPRAAK IN HEBREEËN OVER HET DOOR HET GELOOF EGYPTEN VERLATEN 'ZONDER DE TOORN VAN DE KONING TE VREZEN' (HEBR.11:27): GING HIJ JUIST NIET OP DE VLUCHT VANWEGE HET DODEN VAN DE EGYPTENAAR - HIJ WAS TOEN TOCH BANG VOOR DE FARAO?

In het NT kan er echter met een andere blik terug worden gekeken op iemands leven: we weten van het eindresultaat (het einde van de wandel: Hebr.13:7). Juist bij Mozes is er sprake van groei - en ook in dat opzicht is zijn leven een prachtige geestelijke les voor ons.

Mozes geroepen

In Exodus 3 en 4 vinden we de roeping van Mozes. Veel christenen hebben hierover misschien wel twee of drie keer horen preken. Het is ook een bijzondere geschiedenis, die al begint met een brandende en niet verterende doornstruik: een beeld van het volk Israël dat ondanks Gods aanwezigheid niet verteert. De HEERE heeft het geroep van zijn volk gehoord - ook al hebben velen wellicht niet tot Hem geroepen. Maar Mozes is niet meer zo gewillig om zijn nek uit te steken voor dit volk. Zijn eerste poging was gestrand en hij is gevlucht voor de toorn van Farao. Veertig jaar later is het nu, veertig jaar van schapen hoeden voor zijn schoonvader. Zijn ambities zijn verdampt en hij brengt vijf bezwaren in stelling - tevergeefs, want de HEERE is vast-

besloten. Vanaf zijn geboorte is Mozes door Hem bewaard en hij heeft de nodige training achter de rug: eerst aan het hof en daarna achter de schapen. Dit is het moment om te gaan handelen, om Israël uit Egypte te leiden. De HEERE gaat Mozes gebruiken, ook al sputtert hij tegen.

Op de eerste vier bezwaren gaat Hij genadig in. Natuurlijk is het goed om bescheiden te zijn (Ex.3:11) - maar als God met je is, kun je alles aan (3:12, vgl. Mat.28:20). Als Hij een taak voor ons heeft, zal Hij ook voorzien in alles wat daarvoor nodig is. Mozes mag de IK BEN vertegenwoordigen (3:13,14): Hij is onveranderlijk, betrouwbaar en vervult al zijn beloften. De IK BEN (de HEERE) is neergedaald, want de tijd is gekomen om zijn beloften aan de aartsvaders te vervullen: Israël zal naar het land worden teruggebracht dat aan Abraham al is beloofd. Wij zijn er zeker niet armer aan toe: alle geestelijke zegeningen zijn ons al geschonken (Ef.1:3vv). En als Mozes tegenwerpt dat ze hem toch niet zullen geloven, geeft de HEERE hem drie tekenen mee. Ze spreken ook voor ons: tekenen van de overwinning over de >>

satan, de zonde en de dood. Het laatste bezwaar van Mozes moet de doorslag geven: hij is zwaar van mond en zwaar van tong - hij is echt ongeschikt voor deze taak. Herkenbaar? Helaas, de HEERE heeft een geweldige oplossing: Hij zal zelf met zijn mond zijn en Hem leren wat hij spreken moet (4:10,11).

De mond van Mozes

Hier aangekomen denk je toch: dit gaat echt werken, Mozes! Aan de slag, je hebt geen argumenten meer over. Dat laatste klopt inderdaad, maar hij sputtert nog een laatste keer: zend toch iemand anders. Dat is gewoon onwil, maar de HEERE wijkt daar niet voor. Er gebeurt iets merkwaardigs: de toorn van de HEERE ontbrandt, maar Mozes wordt niet verteerd (net als die doornstruik). Als Hij met ons aan de slag wil, gaat het gebeuren. Je kunt tegensputteren zoals Mozes of met je hielen tegen de prikkels slaan zoals Paulus (Hand.26:14) - Hij komt tot zijn doel met ons, je kunt dus maar beter meewerken.

Maar let nu op wat er gebeurt - en niet alleen op dit moment (4:14-17), maar juist ook in de rest van het verhaal. Aäron wordt de mond van Mozes, zodat de sputterende mond van Mozes wordt gestopt en hij gaat doen waarvoor de HEERE hem heeft uitgekozen. En als je dan leest wat Stefanus over Mozes zegt (machtig in woorden en werken), dan snap je het even niet. Maar als je kijkt wat er over Stefanus gezegd wordt (vol van geloof en vol van de Heilige Geest; vol van genade en kracht; zij waren niet in staat de wijsheid en de geest waarmee hij sprak te weerstaan - zie Hand.6:5,8 en 10), dan weet je dat je zelf beter moet gaan lezen. En dat is beslist de moeite waard, want dan ontdekken we hoe de HEERE ervoor zorgt dat Mozes niet stil blijft staan. Lees maar verder en let op wat Hij met hem gaat doen.

We beginnen met 5:28-30, waar we zien dat Mozes zijn oudere broer Aäron weer ziet (na zeker veertig jaar!). Samen gaan ze naar het volk toe: Aäron spreekt en doet de tekenen die de HEERE aan Mozes had getoond. In 5:1vv. vinden we hen samen bij Farao - daar lijken ze samen op te

trekken. Verderop in 6:27-7:2 lezen we in de basis hetzelfde als in 4:10-17. Blijkbaar heeft Mozes zijn 'spraakgebrek' opnieuw ter sprake gebracht. Aäron is (in eerste instantie) de profeet oftewel de mond van Mozes en we zien dat ook gebeuren in 7:9vv.: in plaats van Mozes handelt Aäron en werpt zijn staf neer en die wordt een slang die zelfs de slangen van Jannes en Jambres verslindt.

Mozes groeit in vrijmoedigheid

De HEERE geeft in 7:19 aan Mozes de opdracht: "Zeg tegen Aäron ..." en inderdaad strekt Aäron zijn staf uit over de wateren van Egypte en zelfs de Nijl (de levensader van Egypte) wordt tot bloed. Eenzelfde opdracht vinden we in 8:6 en 8:16, maar daar tussenin vinden we in 8:8,10 een al vrijmoediger Mozes die zelf tegen de Farao spreekt en hem als het ware uitdaagt een tijd te noemen voor het inwilligen van zijn verzoek - "opdat u weet dat er niemand is zoals de HEERE, onze God". Mozes heeft hier niet eens een rechtstreekse opdracht van de HEERE voor nodig: hij weet hoe hij namens Hem kan spreken. Opnieuw vinden we hier een belangrijke les voor ons!

Bij de vierde plaag lijkt een wissel te zijn omgezet: keer op keer zien we dat de HEERE aan Mozes de opdracht geeft om te spreken en te handelen - zie achtereenvolgens 8:20, 9:8, 9:13 en 9:22. En Mozes doet het - zonder tegenspreken en zonder te sputteren dat hij niet kan spreken. Zijn tong is losgemaakt, zoals ook blijkt uit zijn spreken in 8:26-29 en 9:29,30. We zien hier ook dat hij niet vreest voor Farao: hij weet dat de HEERE met hem is - net zoals Jezus na zijn opstanding tegen zijn discipelen zegt: "Zie, Ik ben met u alle dagen ..." (Mat.28:20).

Farao dreigt

Bij de aankondiging van de achtste plaag (door Mozes en Aäron; 10:3) krijgt Farao het dringende advies van zijn dienaren om het volk Israël te laten gaan. Ze zien hoe Egypte te gronde gaat door de halsstarrigheid van deze vorst. Even lijkt hij hieraan gehoor te geven, maar hij vraagt wie er eigenlijk zullen gaan. Hier vinden we een belangrijk principe: niemand zal achterblijven, het dienen van de HEERE is niet voor de mannen (of de volwassenen) alleen. En merk ook op welke reden Mozes hiervoor geeft: "...want wij hebben een feest voor de HEERE" (10:9). Het zou feest moeten zijn in onze samenkomsten en als het goed is, genieten alle kinderen daarvan mee!

Maar het is geen feest voor Farao: hij dreigt met "Kijk uit, want er staat u onheil te wachten". Door de kinderen achter te houden, probeert hij natuurlijk macht te houden over het volk. Maar Mozes laat zich niet uit het veld slaan en de plaag komt. Het wordt tijd voor het eindspel.

De negende plaag (drie dagen duisternis voor de Egyptenaren) brengt Farao nog niet helemaal op de knieën: hij geeft een beetje toe, maar dat is niet genoeg (10:24-26). Al het vee zal meegaan - geen hoef zal achterblijven. Ook hier vinden we weer een belangrijk principe in wat Mozes tegen Farao zegt. Eigenlijk zegt hij dat alles van de HEERE is en dat pas op het laatste moment duidelijk wordt welke dieren zullen worden geofferd. De dienst van de HEERE is - als het goed is - spontaan van karakter. Niet voor niets begint Leviticus met de vrijwillige offers!

Opnieuw dreigt Farao en nu sterker (10:28), maar Mozes staat daar boven: hij weet wat er hierna gaat gebeuren en de voorbereidingen zijn al in volle gang. Diezelfde nacht

zullen alle eerstgeborenen sterven en daarna zal Mozes met Israël vertrekken. De Israëlieten hebben hun maatregelen al genomen, hebben een Lam in huis gehaald - en zij hadden (daarom ...) licht tijdens die drie dagen van duisternis.

Mozes groeit verder

Wie verder leest in de volgende hoofdstukken (en de volgende drie boeken), kan niet anders dan onder de indruk komen van de manier waarop Mozes tegen Farao en tegen het volk spreekt: Mozes is een man geworden die machtig is in woorden en werken. Nee, hij heeft Aäron niet meer nodig om zijn mond te zijn: hij is vrijmoedig en welbespraakt geworden.

De training en het geduld van de HEERE hebben hun effect niet gemist. Natuurlijk wist de HEERE hoe Hij met de sputterende Mozes moest handelen. Altijd komt Hij tot zijn doel met ons - we kunnen maar beter meewerken. Elk bezwaar dat we kunnen inbrengen, kan Hij niet alleen pare-

ren - Hij weet er allang van en Hij weet welke antwoorden er in ons leven gegeven zullen worden.

Op zulke momenten lijkt Hij op de coach van een succesvolle sporter. Maar Hij is dan wel de beste coach die er is: Hij heeft het beste trainingsprogramma en heeft alle omstandigheden in de hand. Bovendien heeft Hij de race zelf al gelopen EN is Hij bij elke stap en elke moeilijkheid met ons en geeft ons de kracht en middelen die we nodig hebben.

Mozes groeit in meerdere opzichten. Hij is niet alleen niet bang meer om te spreken, hij vreest ook de Farao niet. We zien zelfs dat hij "in brandende toorn" bij de Farao vertrekt - en lees maar hoe hij de vorst van Egypte hierbij toespreekt (11:4-8). Mozes gaat met het volk Israël de slavernij van Egypte achter zich laten: "door het geloof verliet hij Egypte, zonder de toorn van de koning te vrezen" (Hebr.11:27). Na de laatste plaag smeken de Egyptenaren

Mozes en de Israëlieten om te vertrekken. En Mozes gaat - al moet hij (later, niet dezelfde dag!) nog door de Rode Zee heen, waar de dreiging van Farao en zijn keurtroepen nog voor grote onrust bij het volk zorgt. Mozes moet niet alleen die dreiging het hoofd bieden, maar ook het gejammer van het volk. Opnieuw lijkt hij niet onder de indruk: “wees niet bevreesd, houdt stand, zie het heil van de HEERE de HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn” (14:13,14). Mozes heeft zijn angst afgelegd en kan het volk bemoedigen, zeker van wat God zal gaan doen!

Tot slot

Mozes is inderdaad de man geworden die de HEERE hem wilde laten worden. In plaats van zwaar van tong werd hij machtig in woorden. Hij dacht niets meer te kunnen betekenen toen de HEERE hem eindelijk riep, maar hij werd een man die machtig was in werken - die de HEERE hem liet doen. Er valt meer over hem te zeggen, zoals dat hij de zachtmoedigste man op de aardbodem is geworden - ter-

wijl hij eerder in drift een Egyptenaar had gedood. Toen was hij bang geweest voor Farao en was hij gevlucht, maar zonder vrees voor Farao verliet hij Egypte voor de tweede maal - met het volk waarvan de HEERE had gezegd dat hij het uit de slavernij moest leiden. Nog 40 jaar had hij te gaan, maar die jaren laat ik hier rusten.

God is onze Vader geworden in de HEERE Jezus. Hij is het die met ons bezig is, die ons geschikt maakt voor elk werk dat Hij ons te doen geeft. We kunnen tegensputteren, maar Hij maakt van ons wat Hij wil. Laten we Hem de eer geven voor elk werk dat we doen en voor niets terugdeinzen - als Hij het van ons vraagt tenminste!

